

Fjæderfræets Behandling.

(Fortættelse fra No 17.)

En af de bedste Maader at stænge Lufteu ude paa er at oversmore Egget medens det endnu er varmt med Smør eller smeltet Talg. Almindeligvis behandles Eggene ikke saaledes men dynes paa hverandre som de tages fra Næderne. Den eneste Maade hvorpaa Blommen holdes fra Skallen er, at Eggets Stilling hver Dag forandres, fra den ene Side eller Ende til den anden. Bruges Eggene samme Dag de ere værpede, tiltrænges ingen særegen Behandling.

Skal Eg bestemte til Rugning forsendes lang Wei, maa de ikke indsmøres. Indpakningen sker paa Enden i haard Sagflis (ikke af Fyr eller Gran der lugte af Terpentin) eller i Klid i Smaaasker, der maa bevares mest muligt fra at rystes.

For at Eggchaubelen skal lønne sig bør Eggene opbevares friske til den Klarstid, hvori Prisen paa dem er størst. Det er let at opbevare dem, naar de, som anført, først smøres og derpaa paa deres smale Ende nedfattes i et Kjørel i Salt, Havre eller smeltet Talg. Saltet vil give Eggene salt Smag, hvis de nedfattes usmørte, men aldeles ikke ellers.

Havre er en ypperlig Pakning, som siden kan bruges til Fjæderfræets Føde. Talgene maa for at bruges være ganske friske, og renses ved at smeltes over en sagte Ild, saa de fjødagtige Dele stilles fra den. Naar Kjøret er fyldt med opstablede Eg, hældes den smeltede Talg, varm ikke hed, over dem. Ved Optagningen kan Talgene benyttes i Husboldningen. Eggene holde sig ved nævnte Bevaringsmaader i flere Maaneder. Kalkvand bruges ogsaa til Opbevaringen, og opfylder Hensigten, men de tørre Materialier ere bedre at behandle. Overhovedet er enhver Substant, der udtukker Lufteu, tjenlig til Opbevaringen.

Endvidere kan det mærkes, at Hønsene altid bør have Udgang til friskt godt Vand da flidnt Vand ansees for at være Uarsag til Pip og flere andre Sygdomme. For at hindre dem fra at forlade Hønsegaarden eller flyve over Naboers Havegjerder klippes den ene Vinge saa nær, at de i Flugten kun kunne gjøre en liden Cirkel. Hønselufet bør regelmæssigen renses, da Urenligheder og løse Fjædre, som sætte sig i Fuglenes Klar, forarsager opsvulmede Ben og andre Sygdomme. Næderne i Huset maa fornyes med ren Halm, og denne

ofte skiftes, at ikke Urenligheder skal ophobes eller Mark indfinde sig i den. Gulvet bør efter daglig at være rengjort bestrøet med grov Sand, hvormed Fuglene renses deres Fjædre ligesom de til Hjælp for Føddelissen gjerne svælge i Sandet forekommende Smaaastene. Mindst en Gang om Ugen bør Vægge Tag og Siddepinder rengjøres. I Næderne lægges hvidtmede Træg, bedre tre end et Eg i hvert Nede, og store Eg gjør Hønen mere af end smaa. Saaledes foretrækker den ofte at værpe i Gaasereder. De vorne Kyllinger bør være sammen med Værpehønsene, da de snarere begynde at lægge Eg, naar de høre de Gamle kaffe omkring sig.

Et halvt Dussin almindelige Høns, der afstanges fra selv at skaffe sig Føde, ville Klaret rundt fortære omkring 2 Eder Korn. Der maa altid være Mad i deres Trug; thi naar de mærker det, pille de kun nogle faa Korn om Gangen undtagen lidt for de fætte sig op, da de ville tage til sig nær en Spiseflød fuld. Men saa de knappe Portioner eller uregelmæssigen tildelt, kan man være vis paa de ville proppe Kroen fuld paa engang og holde op at værpe.

I Skotland regner man at et halvt Dussin Høns, som passes godt, vil give en Familie mere end 1000 Eg om Klaret samt 50 Kyllinger.

Hvor megen Føde en indekstængt Høne tager til sig beror naturligvis paa Fødens Bessaffenhed og Tilberedning. Ved anstillede Forsøg har man fundet, at en almindelig voksen Høne, naar den indelukkes, spiser omtrent en halv Pøgel Korn om Dagen. I Hvide og Byg er der for Hønen mere Næring end i Havre og Rug og synes lidstævnte Kornsort at være mindst nærende og behagelig. Som almindelig Føde antages to Dele Byg og en Del Havre at fremme Væringen. Bestaar en Del af Føden i Rødder saasom Poteter eller Gulerødder, bør de altid koges eller dampes. Vel øde Hønsene, naar de ere sultne, ogsaa raac Poteter, men de ere altid usunde for dem.

Almindelige Høns ere egentlig frugtædende, saa at Vegetabilier ere deres Hovednæring, men de ere ogsaa glade i animalske Substanter, saasom allehaande Kjød og Fedt. De øde ikke alene Fluer og andre Insekter men ogsaa Drue og Snegler. Jordmæl og Insekter som de plukke i Haver og paa Marken gjøre de meget af. Det er sagt, hvor meget Korn de daglig skulle have. Kornet maa ikke gives paa engang men deles i to Portioner, saa at en gives om Morgenen og en om Aftenen. Affald fra Kjøkkenet gives om Middagen.

Evyti Dage gammel er Kyllingen færdig til Salg, og i fem Uger af denne Tid har den selv samlet en Del af Føden. Man har lagttaget, at Kyllingen fra den kommer til indtil den er salgbar behøver 3 \mathcal{R} Affaldmel a 2 Skilling pr. \mathcal{R} med hvad den ellers selv kan finde for at vore og fedes. Saaledes produceres Kyllingen for syv Skilling medens den i egen Husholdning eller paa Torvet er værd fra 16 til 24 Skilling. Hønsfødd regnes blandt de mest nærende og letfordøielige Episer, hvorfor det ogsaa anbefales Fruentimmer, Børn, syge og svage Personer i Almindelighed. Hvis Landmand finde, at Fjædertræet falder dem kostbarere end her angivet, saa kunne de være forvissede om at det kommer af Mangel paa Kjendskab til dets Behandling eller Uegnytslighed hos dem, der ere satte til at fodre og stelle det.

Der er kun lidet mere end hvad allerede er sagt at bemærke ved Fødningen af Fugle. Saa de daglig tilstrækkelig og nærende Føde saa blive de i Almindelighed store og kjodfulde om just ikke overmaade fede, og det om de saa gaa frit omkring. De holdes imidlertid bedst inde og i Nølighed naar de skulle fedes. Blandt de mest nærende Sorter Foder kan nævnes Ris, Mais og almindelig Hvede, alt dampet; Byg eller Havremel opløst i varm Mælk, dog ikke for blod. Intet overgaar imidlertid Solblomstens Frø, som indeholder en Mængde rig mild Olie. Som Regel for Fødning kan mærkes. Blandt Urte, Byg eller Havremel sammen med kogte og knuste Poteter og lidt Affald fra Kjøkkenet, og giv dem friske og fulde Portioner heraf men stop dem ikke. Boghvede bruges meget i Frankrig til Fuglefødning. Unge Fugle kunne saaledes fedes i en fjorten Dages Tid. Eyv Maaneder gamle ere de mest delikate. Uagtet federe Fugle erholdes ved at stoppe dem, er dog det saaledes erholdte Fædt usundt, hvorfor denne Fødningsmaade ikke bør gjøres Brug af.

Det er let at se paa Benene om Hønen er gammel eller ung, naar den er plukket. Er Sporen haard og Skjællene paa Benene skarpe, saa ved man at Fuglen er gammel om man ogsaa ikke ser dens Hoved. Naar Undernebbet er saa stivt, at det ikke kan bøies i en Bue og Kammen er tyk og skarp saa er det ogsaa Tegn paa Ælde. Den unge Høne har kun Ansats til Sporer, Skjællene paa Benene ere myge, skinnende og af frisk Farve i hvordan end Farven er; Klørne ere spede og korte, Undernebbet mygt og Kammen tynd og myg.

Om Kalkuner. Om Vaaren tilkomne Kalkuner ere fuldvorne til Vinteren. De ere i Almindelighed hvide, sorte eller graaspættede af Farve, hvoraf igjen den hvide giver det bedste og mesteste Kjød. Mærkerne paa en god Kalkun blive er stor Fylde af de Muskler som bedække Brystbenet, tyk Bagdel og Fedme under Vingerne. Ellers giver Kalkunen ikke meget Fædt; dens hvide, mørke Kjød er Hovedsagen. Kalkunen slagtes ved at dens Strube overføres, hvorved den forbløder. Den grusomme Skik at skjære ud Tungen og hæng den op ved Benene, at den sagte skal bløde sig til døde for at Kjødet kan blive suunt og hvidt, burde strengeligen forbydes.

Det ansees gjerne for vanskeligt at opelste Kalkuner, hvorimod Forfatteren anser dem for ligesaa lette at trække op som Kyllinger. Naar Kalkunshønen viser Viggelyst maa den strax faa et til dens Størrelse svarende Rede.

Har Hønen først værpst et Æg i en Rede, gaar den stedse did og benytter det omtrent hver 30te Time. Æggene, med Undtagelse af Redeægget, bør strax tages bort efter som de værpes, lægges paa et tørt Sted og vendes med Forsigtighed hver Dag. Efterat have lagt 12, 13 indtil 15 Æg vil Hønen rugge, hvorpaa 11 eller 13 Æg lægges under den. Klækker den deraf 10, saa er det en særdeles heldig Rugning. Man behøver ikke at stænge den inde i Rugetiden, da den ikke forlader Reden og heller ikke er skindsyg paa andre i samme Rum siddende Høns. Under Rugetiden, 4 Uger, maa den daglig passes med Korn og Vand og Urenlighed og Fjædre borttages hver anden eller tredje Dag. Naar Ungerne ere ivente, maa man ofte se til Hønen, indtil saamlige ere klækkede, men dog ikke gjøre nogen Forskyrrelse.

Det er nok almindelig Praxis at slippe et Peberkorn ned i Struben paa hver Unge lidt efter den er udklækket. Hvordan denne Praxis er opstaaet vides ikke, men da Kalkuner i Frihed gjerne æde Myrer og med instinktmæssig Færdighed ved at finde deres Lur, saa er det muligt, at Peberkornets Virkning træder i Stedet for Myrernes. Man ved at Myren leverer en særegen sur Bæbste og det er ikke usandsynligt, at det Skarpe i Peberkornet virker stimulerende paa Maven ligesom Syren i Myren. Naar Ungerne har faaet Peberkornene, — og skade dem kan denne Kost aldeles ikke — lægges de tilbage til Moderen; men førend Kalkunen forlades første Dags Æften, bør Kurven eller Kassen, hvori Reden ligger tages bort og Forhøjningen fra Reden til Gulvet jævnes for at Ungerne let kunne naa Reden. I de første 24 Timer æde Ungerne intet, men Moderen maa forsynes med Korn, fast Havremelsgrød eller Poteter, og Vand. Morgenen efter ville Ungerne gjerne tage mod Føde, der da gives dem Den maa alene bestaa af finklækkede haardkogte Æg, baade Blommen og Hviden lagte paa flad Talerken. (Fortsættes).

Hvad der i England og Frankrig er gjort for at befordre Draining.

Efter en af den franske Regjering i Oversættelse udgivet Samling af Drainingelove: Lois & Documents relatifs au Drainage Paris 1854 anføre vi, hvad der af den engelske Regjering er gjort for Vandafledning og Draining.

En systematisk Vandafledning har i England ikke været kjendt før 1833, og de Principer, som senere gjorde den til et magtigt Middel til Jordens Forbedring, vare tidligere ikke erkjendte eller overhovedet saaledes, at de kunde gjøre Vandafledningen til en af de vigtigste Grene af den landøkonomiske Praxis.

Del havde Landmændene i mere end et Aar-

hundrede i Gjæringen vidst, hvilken Betydning de tillagde Afledningen af skadeligt Vand, som var udført dels af enkelte Mænd dels af Selskaber. Disse havde ogsaa funden kraftig Understøttelse hos Regjeringen, idet den dels tillod Selskaberne eller deres Ingeniører at nyde godt af en særegen Skat, som lagdes paa de saaledes forbedrede Jorder, dels selv paatog sig at sikkre dem deres Fortjeneste.

Men i 1832 slog Regjeringen ind paa en anden Vej, idet den, før at vække de forarmede irske Landmænds Bivirkning, selv overtog ved sine Kommissærer for de offentlige Arbejder Udførelsen af Afgravninger og andre Grundforbedringer for Grundeierens Regning i Irland, og ved Lov af 24de Juli 1833 fastsattes det, at de Renter og Uddrag, som derved kom til at paahvile Grunddommene, maatte inddrives ved Salg af disse, saafremt Eierne ikke kunde udrede denne Afgift.

Samme Aar offentliggjorde den skotske Landmand, Smith fra Deanston, sit Skrift om fuldstændig Draining og henvendte derved Opmærksomheden paa denne nye Afgravningsmethode, som han derefter udelukkende opoffrede sig for at bringe i Anvendelse baade i England og Skotland.

En af Parlamentet i 1836 nedsat Kommission, som skulde undersøge Landvæsenets Tilstand over hele Landet, erklærede, at store Fremskridt allerede vare opnaaede ved denne Afgravningsmethode, navnlig i Skotland, og at den havde en fortrinlig Indflydelse paa Jorder med vandtæt Undergrund.

Men 2 Hindringer maatte endnu fjernes, som kunde standse disse nye Forbedringers Udbredelse, nemlig Mangelen af Kapitaler og af Folk, som havde nogenlunde ordentlig Kundskab til Drainingens Praxis. Loven af 4de August 1840 søgte at have begge disse Vanskeligheder, idet Regjeringen i Ligged med, hvad den havde begyndt i 1832, tillod Grundeierne saavel i England som i Irland, at lade alle Afgravninger og Drainingsarbejder, der kunde sikkre Jorden en varig Forbedring, udføre ved sine Kommissærer for de offentlige Arbejder. Grundeierne skulde efter denne Lov forud betale Udgifterne med de forberedende Arbejder, Planlægning etc. og forpligte sig til at tilbagebetale Staten dens Udlæg og Renterne heraf i aarlige Afbetalinger i Løbet af 12 eller høist 18 Aar.

Regjeringen kom saaledes kraftigt Landvæsenet til Hjælp; endnu stod imidlertid en vigtig Side af Vandaflednings-Spørgsmaalet tilbage at behandle, som i det første Par Aar hemmede Drainingens Anvendelse, nemlig:

Hvorvidt Drainingkommissærernes Rettigheder og Pligter skulde strække sig, hvorvidt deres Magt skulde gaa med Hensyn til Expropriation, naar nye Vandledninger skulde dannes for at skaffe Afkob for Drainingen, eller Floder og Aacer skulde gøres seilbare. Alle disse for Drainingens Anvendelse saa vigtige Spørgsmaal ordnedes af Parlamentet ved Lov af 5te August 1842, som lagde Draining, Vandafledning, Flodernes Seilbargjørelse og Anvendelsen af Vandet som bevægende Kraft ind under en og samme Lovgivning og satte disse under de samme Kommissærers Tilfyn.

I Løbet af de 12 Aar fra 1833—45 havde

Drainingen gjort betydelige Fremskridt, men havde dog i Forhold til Arealet af Jorder med vandtæt Undergrund ikke funden nogen betydelig Udbredelse, og navnlig benyttedes den, maasse med Undtagelse af Skotland, kun af de større Besiddere i England og Irland. De andre styrede saa stor en Udgift eller frygtede for at bebyrde deres Jord med nye Paalæg paa en Tid, da man begyndte at ane en mislig Fremtid for det engelske Landvæsen. Prisen paa Kornet steg nemlig paa Grund af den stærke Tilvæxt af Befolkningen i Fabrikbyerne i en foruroligende Grad, og i Løbet af 15 Aar havde Parlamentet anstillet 6 forskjellige Undersøgelser, som tydeligere og tydeligere godtgjorde, hvormegget den høie Pris paa Kornet trykkede de lavere Klasser i Samfundet. I Begyndelsen af 1846 udbredtes Nygten om Kartoffelsygdommen i Irland, og selv om Udgiften til en mindre god Kornhøst i England.

Den Bevægelse som herved vakte, foranledigede Sir Robert Peel til at foreslaa Ophævelsen*) af Kornlovene, som i 1828 vare givne for at beskytte de engelske Jordbrugere mod for lave Priser, saa at man havde sat 7 Spd. 3 ½ 18 ½ norsk pr. Td. (73 s. pr. qv.) som Middelpriis for Hvede og lod Tolden derefter gradvis stige omtrent 12 ½ pr. Td. (1 s. pr. qv.), efter som Prisen paa Hveden sank, indtil denne saldt til 5 Spd. 3 ½ 18 ½ pr. Td. (53 s. pr. qv.), da Indførselen aldeles standsede. Ved Loven fra Juni 1846 forandrede Tolden til en fast Afgift af 12 ½ pr. Td. (1 s. pr. qv.) af alt fremmed Korn.

Ved Indførselen af denne gjenemgribende Lov sølte Sir Robert Peel, at Regjeringen burde komme de engelske Landmænd til Hjælp. Det gjaldt om at sætte dem istand til ved et forbedret Agerbrug at møde den udenlandske Konkurrence. Han havde selv siden 1840 ladet draine et Par Tusinde Tdr. Td. af sine egne Jorder og lært at kjende Drainingens Betydning for Agerbruget. Dette gav Anledning til Loven af 28de August 1846, som stillede omtrent 15½ Mill. Spd. (3½ Mill. £ St.) til Landvæsenets Disposition til Drainingsarbejder mod en aarlig Rente af 6½ Proc. i 22 Aar, hvoraf Halvdelen betragtedes som Udtag paa Kapitalen. Regjeringen opgav hermed sit tidligere fulgte Princip direkte at indvirke paa Drainingen og Vandafledningen og indskrænkede sig til at have Tilfyn med, at Drainingsarbejderne bleve godt udførte, hvor Landmændene dertil vilde have offentlige Aaan, og at derved opnaaedes en virkelig varig Forbedring.

De engelske Lammænd forsoente ikke den givne Leilighed til at benytte Fordelene af Drainingen, og allerede 1849 anmeldte Kommissærerne for de offentlige Arbejder, at de voterede Summer vare opbrugte, og Anmodningerne voxede til over 4 Mill. £ St.

Dette foranledigede Regjeringen til ved Lov af 1ste August 1849 at give private Kapitaler, der

*) Om Landets Tilstand paa den Tid, da denne Lov fremkom, henviser vi til Afsnittet Kornlov-Reformen S. 167 i Udsigt over de landøkonomiske Forhold i England, Skotland og Irland, af Leonce de Lavergne. Kjøbenhavn 1855.

udlaantes til Draining, samme Sikkerhed som Statens egne Laan.

Ved Loven af 15de Juli 1850 foresøgte engelsk Regjeringen Udlaaningskapitalen næsten med 10 Mill. Spd. (2,200,000 £ St.), hvorefter dog ingen Enkelt kunde laane mere end 22000 Spd. (5,000 £ St.) for at Alle, som havde ansøgt om Laan, kunde blive delagtige deraf.

Efter at Regjeringen saaledes havde udlaaet 25 Mill. Spd. til Landmændene, har den senere overladt til den private Industri at følge den anviste Vej. Det fortjener at bemærkes, at Regjeringskommissionerne kun i 4 Tilfælde have maattet anvende Lovens Strengthed for at skaffe Staten dens Forstud tilbage.

Forfatteren til ovennævnte Samling, Ernest Dumas, har i sin historiske Oversigt over den engelske Lovgivning med Hensyn til Draining beskrevet sig paa at vise, hvilken Betydning Drainingen har havt for det engelske Agerbrug. Den franske Regjering har imidlertid ikke indskrænket sig til at indhente Kundskab om Forholdene i England. Den har selv kraftig understøttet Drainingen i Frankrig. Allerede i 1854 havde den ansat Drainings-Ingeniører paa forskjellige Steder i Landet, den havde oprettet Drainør-fabrikker eller understøttet private Drainør-fabrikker for at skaffe Drainører tilveie og til saa billig Pris som muligt. Ogsaa ad Lovgivningens Vej har den understøttet Drainingen, idet den ved Lov af 10de Juni 1854 har tilladt Enhver, dog for egen Regning, at føre en Rørledning over anden Mandes Jord, eller mod Erstatning at skaffe Drainvaandet Afløb i et aabent Vandløb. Regjeringen tænkte endog paa at indføre tvungen Draining; men Resultatet blev dog, at den indskrænkede sig til at stille 17½ Mill. Spd. (100 Mill. fr.) til Landmændenes Disposition til Draining. (Dansk Ugeskrift for Landmænd.)

Godt Sædebyg sælges paa Kjøbo i Bærum. Sammensteds faaar ligeledes tilfalds en Dxe af forædlet Race.

Det gjennem Bestyrelsen for Bærum og Aker Landbosforening bestilte Frø fra Skotland er ankommen og udleveres daglig hos Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skjerpargaden No. 4.

Probet Baarhvede til Sæd fra Boll i Bærum sælges efter Prove, nedlagt i Bogtrykker Fabritius's Kontor.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst
Hvede, 3¼ à 5½ Spd.
Rug, 0 0 Intet solgt.
Byg, 2¼ à 3 Spd.
Havre, 1¼ à 1½ Spd.
do. hængelig til Sæd 9 à 10 ½.

udenlandst
Rug østersøst 210—212 Pd. 4 Spd. à 4¼ Spd.
Rug dansk 202—204 Pd. 17 ½ 12 β à 18 ½ 12 β.
Byg dansk 186—188 Pd. 17 ½ 12 β. 18 ½
Hvede dansk 208—212 Pd. 5½ à 6½ Spd.
Erter dansk 4 Spd. 60 β.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Flobnd. 6½ à 7 Spd. pr. Td.
Sild, stor Mid. 6 à 6½ Spd. pr. Td.
Sild, smaa do. 4¼ à 5 Spd. pr. Td.
Sild, stor Christ. 4¼ à 4½ Spd. pr. Td.
Sild smaa do. 18 ½ 12 à 19 ½ 12.
Storset 6 ½ à 7 ½ 12 β. pr. Bog.
Middelsæt 1 Spd. à 1 Spd. 6 β pr. Bog.
Smaaset 4 ½ 18 β à 1 Spd. pr. Bog.
Røbstjer 7 ½ à 7 ½ 12.

Udgiverens Adresse:

Proprietær Schrøder. Boll i Bærum.

Tilgeblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Dagttagelser paa Christiania Observatorium.

1857. Aprill.	Barometerstand i franske Lin. ved 0°.			Temperatur i Styggen. R.			Bemærkning.
	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	
23	338 ^{'''} 1	338 ^{'''} 2	338 ^{'''} 8	— 2° 0	+ 2° 2	+ 0° 5	Tykt Efterm. NNO.
24	339 3	339 0	338 9	+ 1 0	+ 3 9	— 0 2	Klarer op Efterm. SO—NNO.
25	339 1	338 7	339 8	— 1 0	+ 4 6	— 2 1	Lidt Skyet. NNO—SSW.
26	339 9	339 1	339 3	— 0 7	+ 5 8	+ 0 9	Klart NO.
27	339 1	338 1	338 1	+ 1 5	+ 7 7	+ 3 9	Skyet. NO.
28	338 0	337 8	338 1	+ 3 8	+ 6 7	+ 4 6	do. NO.
29	338 1	337 9	337 9	+ 4 6	+ 7 2	+ 4 7	Blandet. N.

Regnhøiden = 0,0 Linier.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.